

WSPÓLNIE. SPOTKANIE MŁODYCH DZIAŁACZY I DZIAŁACZEK SPÓŁECZNYCH

Skrót merytoryczny wydarzenia

Warszawa 2025

CZYM JEST TA Publikacja?

7–8 czerwca 2025 we współpracy z Fundacją Heinricha Bölla, British Council Polska, Ważnymi Sprawami i Urzędem Miasta st. Warszawy, zorganizowaliśmy drugą edycję „**Wspólnie. Spotkania młodych działaczek i działaczy społecznych**”, w którym wzięło udział ok. **70 aktywnych młodych osób** z całej Polski. Naszym celem było **wzmocnienie i zainspirowanie** ich do dalszej aktywności obywatelskiej oraz stworzenie przestrzeni do nawiązywania kontaktów i wymiany doświadczeń. Wszystkie sesje podczas wydarzenia miały **formę warsztatową**, a prowadziły je osoby z młodego pokolenia zaangażowane w działania partycypacyjne, aktywistyczne i wolontariackie. Wydarzenie było pełne energii, współpracy i wartościowych rozmów – jesteśmy przekonani, że zrodzą się po nim nowe, ciekawe inicjatywy.

Celem niniejszej publikacji jest przedstawienie **pomocnego skrótu merytorycznego** wydarzenia z perspektywy uczestników i uczestniczek Wspólnie oraz innych osób zainteresowanych wydarzeniem. Wierzymy, że z wniosków z dyskusji, poleconych materiałów oraz ciekawych refleksji skorzysta każdy – nie tylko osoby obecne na spotkaniu. Na kolejnych stronach przedstawiamy więc **podsumowania dziesięciu zajęć**, które miały miejsce podczas Wspólnie opisane z perspektywy osób prowadzących. Nieważne czy podczas Wspólnie wybrałeś warsztaty dotyczące narzędzi cyfrowych czy zdrowia psychicznego – ta publikacja pomoże ci dowiedzieć się tego co najważniejsze z przedstawionych tematów.

Życzymy miłej lektury!

Kacper Max Lubiewski, autor publikacji
w imieniu Fundacji Stocznia wraz z partnerami wydarzenia

CO OZNACZA DOBRO WSPÓLNE?

Podczas warsztatu Jadwigi Klaty uczestnicy i uczestniczki eksplorowali, co to znaczy być **osadzoną/osadzonym w swoim działaniu** – w ciele, w projekcie, we wspólnotcie, w systemach społecznych, ekologicznych i globalnych. Praca odbywała się w rytmie uważności, rozmowy i refleksji.

Prowadząca wykorzystała ramę regeneratywną rozwijaną przez Regenerasis Group, która pomaga rozpoznać pięć poziomów zagnieżdżenia:

- Ja
- Projekt
- Bezpośrednia całość (np. organizacja, społeczność)
- Większa całość (np. sektor, kraj)
- Przepływ pomiędzy poziomami

Uczestnicy i uczestniczki zastanawiali się, gdzie jesteśmy osadzeni, jaki mamy wpływ, czego potrzebują systemy, w których działamy, i czy nasze miejsce działania jest **zgodne z naszymi wartościami i intencjami**. Warsztat zawierał elementy praktyki obecności, pracy indywidualnej i ćwiczeń w parach oraz doświadczenia ruchowego związanego z pojęciem **dobra wspólnego i bycia działaczką/działaczem**.

Polecane lektury i inspiracje:

- Daniel Wahl – Designing Regenerative Cultures
- Carol Sanford – The Regenerative Life
- Joanna Macy – The Work That Reconnects
- Wybrane eseje, artykuły i ćwiczenia Joanny Macy, dostępne online
- Książka „Regenesi” autorstwa George’a Monbiota

Jak działać w grupie?

Celem warsztatu Marceliny Dworakowskiej było wspólne przyjrzenie się, w jaki sposób działają **grupy oddolne**, na czym polega specyfika komunikacji, podejmowania decyzji i sprawczości. Uczestnicy i uczestniczki rozpoczęli od krótkiego przedstawienia się oraz ćwiczenia integracyjnego, tym samym budując pierwsze doświadczenie grupowego działania, aby następnie przejść do rozmowy o praktykach komunikacyjnych w inicjatywach i grupach, w których działały i działają uczestniczki i uczestnicy.

Wspólnie zebrano i omówiono różne modele funkcjonowania grup, praktyki komunikacyjne, sposoby podejmowania decyzji. Uczestnicy i uczestniczki zastanawiali się wspólnie, **kiedy czujemy się sprawczo** w ruchu, inicjatywie, w samorządzie. Omówiono też konkretne narzędzia, takie jak moderacja i facylitacja spotkań, w tym **gesty moderacyjne**.

Skąd wziąć fundusze na PROSPOTECZNE działania?

Warsztat Alicji Wiśniewskiej dotyczył **praktycznych sposobów zdobywania środków** na inicjatywy społeczne młodych ludzi. Uczestnicy i uczestniczki poznali różnorodne źródła wsparcia oraz zastanawiali się nad ich dostępnością i adekwatnością do swoich działań.

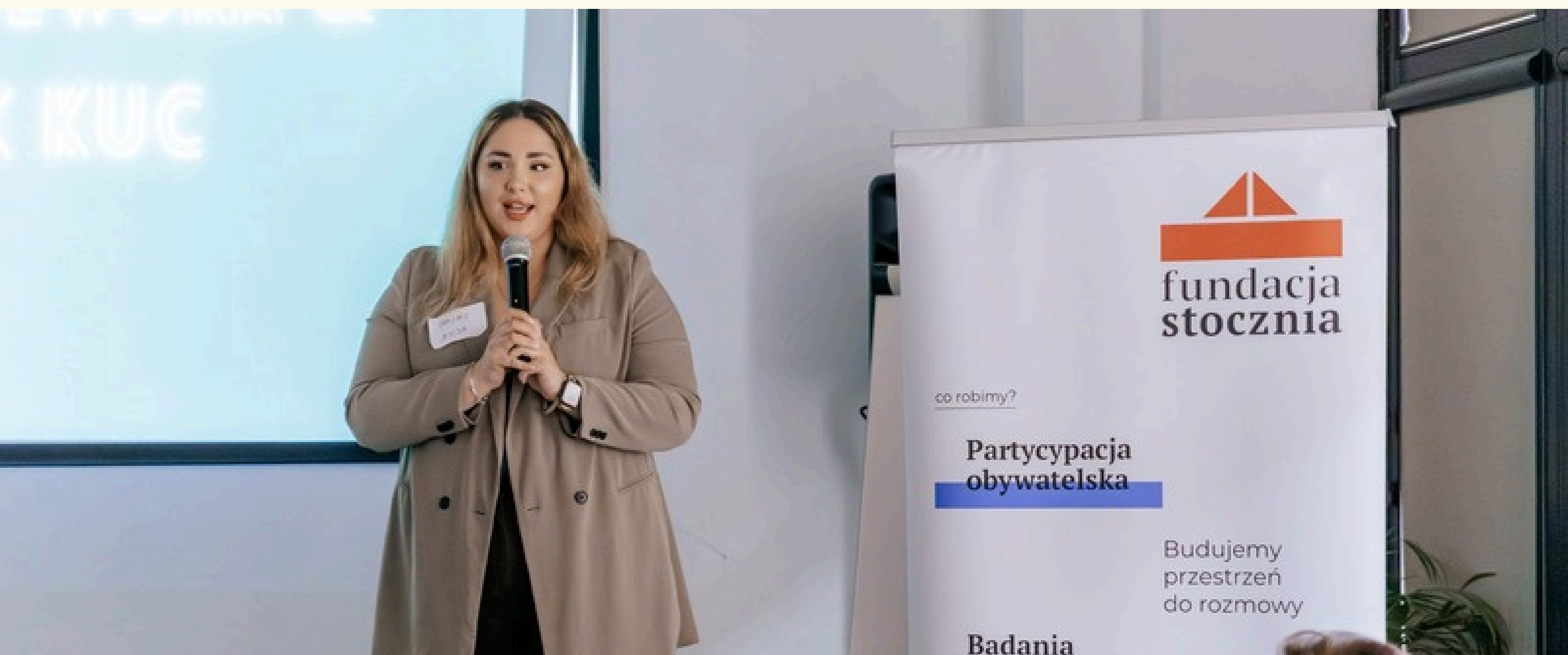
Grupa dyskutowała nad pytaniami takimi jak:

- Dlaczego warto działać społecznie? (Tu młodzi działacze i działaczki podkreślali potrzebę reagowania na lokalne problemy i budowania wspólnoty).
- Czym są działania oddolne? (Uczestnicy i uczestniczki dzielili się przykładami z własnych miejscowości – od spontanicznych akcji sąsiedzkich po większe inicjatywy z partnerami).

Omówiono konkretne formy wsparcia, takie jak:

- budżety obywatelskie (głosowanie mieszkańców),
- inicjatywy lokalne (wkład pracy, materiałów),
- granty (np. FIO, Działaj Lokalnie),
- programy UE (np. Europejski Korpus Solidarności),
- crowdfunding i sponsoring;

Dyskutowano także o **barierach** w uzyskaniu finansowania na projekty społeczne (np. formalnościach, krótkich terminach) i możliwościach (dostępność prostych wniosków, mentoring). Prowadząca przekazała także praktyczne **wskazówki** przy pisaniu wniosku o wsparcie: tj. jasne określanie celów działania, oszacowanie realistycznego budżetu, unikanie ogólników. Uczestnicy i uczestniczki szukali też rozwiązań dla najczęstsze błędów pojawiających się we wnioskach, jak np.: zbyt ogólny opis, brak mierzalnych efektów, nieadekwatny budżet czy brak uzasadnienia potrzeby działania.

YOUTH CONNECT FOR SOCIAL COHESION

Podczas warsztatów “Youth Connect – elementy programu leaderskiego British Council w praktyce”, prowadzonych przez Dominikę Cieślikowską i Annę Kawalską, uczestnicy i uczestniczki mieli okazję do refleksji i dyskusji na temat **różnorodności**, tego jakie może przynosić ona korzyści, a jakie wyzwania dla współpracy oraz realizacji projektów, których celem jest wprowadzanie zmian ważnych dla młodych ludzi. Podczas większości spotkania skupiono się na różnorodności poznawczej i omówiono **zniekształcenia poznawcze** (ang. biases), które mogą być barierami w budowaniu dialogu i wzajemnym zrozumieniu.

Jednym ze zniekształceń poznawczych, które osoby uczestniczące uznały za ważne było np. „**przekleństwo wiedzy**”, polegające na tym, że kiedy już coś się wie, to często myśli się, że jest to oczywiste dla wszystkich. W dyskusji pojawiły się głosy, że należy o tym pamiętać w szczególności, gdy współpracują ze sobą osoby z większym doświadczeniem w zarządzaniu projektami oraz te mniej doświadczone, a także osoby z różnych środowisk czy specjalizacji zawodowych.

Uwagę zwrócił też **mechanizm myślenia grupowego**, polegający na tym, że często dynamika grupowa przysłania umiejętność krytycznego myślenia pojedynczych osób i potrafi odwieść grupę od podjęcia najlepszej możliwej decyzji.

Podczas zajęć za pomocą scenek dramatycznych poszukiwano konstruktywnych strategii na to, jak radzić sobie ze zniekształceniami poznawczymi (naszymi i innych osób), tak by lepiej się porozumieć i budować wzajemny dialog i zaufanie. Warto wymienić tutaj: **uwaga** (na siebie i inne osoby), otwartą komunikację, zamianę oceniających komunikatów na komunikaty typu “ja” oraz włączenie ciekawości dla drugiej osoby, jej punktu widzenia; mówienie o tym, co dla nas ważne, o naszych wartościach, ale z daniem drugiej osobie wolności do tego, czy i co z tego, co proponujemy, chce ona przyjąć.

Jak ZATRZYMAĆ KATASTROFĘ KLIMATYCZNĄ?

Warsztat Kasi Smętek był przestrzenią intensywnej dyskusji i refleksji nad **strategiami działania** w obliczu pogłębiającego się kryzysu klimatycznego. Uczestnicy i uczestniczki żywo dyskutowali o skuteczności różnych taktyk aktywistycznych – od działań instytucjonalnych po obywatelskie nieposłuszeństwo – zastanawiając się, jak łączyć lub kontrastować działania podejmowane wewnątrz systemu z tymi realizowanymi poza nim, a nawet w otwartym sprzeciwie wobec niego.

Nie zabrakło rozmów o możliwościach budowania **lokalnych ruchów klimatycznych** – także w mniejszych miejscowościach – oraz o tym, jak inicjować oddolne działania i przyciągać nowych sojuszników. Wspólnie określili walkę z katastrofą klimatyczną jako jedno z najważniejszych wyzwań ich pokolenia – nie tylko polityczne, ale też egzystencjalne i moralne. Prowadząca podzieliła się rekomendacjami źródeł – w tym analizami **Forum Energii i Polskiej Zielonej Sieci** – oraz wskazała różnorodne możliwości zaangażowania się w działania na rzecz klimatu, zarówno poprzez organizacje pozarządowe, jak i inicjatywy obywatelskie, kampanie edukacyjne czy aktywizm uliczny. Warsztat stał się impulsem do dalszego działania i pogłębiania wiedzy – w skali indywidualnej i wspólnotowej.

Jak opowiadać o swojej misji?

Podczas warsztatów Karoli Koseckiej uczestnicy i uczestniczki wspólnie eksplorowali różne wymiary opowieści: od drobnych, codziennych obserwacji, po głębsze, osobiste narracje o wartościach i życiowych powołaniach. Co więcej, mieli okazję przyjrzeć się temu, **co w ich codzienności wzbudza zachwyt i poczucie spełnienia**, ale także zgłębić pytania o ich prawdziwą misję i wpływ na otaczający świat. W bezpiecznej, twórczej atmosferze dzielili się marzeniami o przyszłości – nie tylko tej osobistej, ale i społecznej, szukając odpowiedzi na pytanie, jak nasze indywidualne historie współtworzą rzeczywistość.

Program warsztatów łączył różne formy pracy: od wyciszających praktyk medytacyjnych, przez drobne eksperymenty performatywne, po ćwiczenia z kreatywnego pisanie.

Kluczowym wątkiem całego spotkania była **relacja z opowieścią**, swoją wewnętrzną narracją. Szczególną uwagę poświęcono wewnętrznemu dialogowi, wspierając każdą z osób uczestniczących w zagłębieniu do różnych aspektów swoich doświadczeń.

Jak włączyć społeczność w podejmowanie ważnych decyzji?

Podczas warsztatu Evy Mackevicy uczestnicy i uczestniczki rozmawiali o tym, czym jest **partycypacja obywatelska** i jak odróżnić ją od tego, co partycypacją jest tylko pozornie.

Młodzi aktywiści i aktywistki umieścili partycypację w kontekście demokratycznego społeczeństwa i zastanowili się, jaką rolę powinna odgrywać w procesach decyzyjnych na szczeblu szkolnym, lokalnym, regionalnym czy państwowym.

Prowadząca przedstawiła **drabinę partycypacji Sherry Arnstein** – narzędzie, które pokazuje różne możliwe poziomy zaangażowania: od manipulacji i tokenizmu na dole drabiny, przez konsultacje i współpracę, aż po rzeczywiste współdecydowanie z obywatelami i obywatelkami. Wspólnie analizowano także przykłady z życia i praktyki Fundacji Pole Dialogu, jak **rady młodzieżowe, szkolne budżety obywatelskie** czy **narady i panele obywatelskie**.

Na koniec osoby uczestniczące same zabrały się za identyfikowanie problemów w swoich społecznościach (szkolnych, lokalnych, regionalnych) i dobierały odpowiednie narzędzia partycypacji, które mogłyby te problemy rozwiązać.

Grupa zgodnie stwierdziła, że w Polsce wciąż mamy dużo pracy przed sobą. Zbyt często to, co nazywamy partycypacją, to w rzeczywistości **manipulacja** lub **tokenizm**, czyli pozorne angażowanie ludzi bez rzeczywistego wpływu na decyzje. Wniosek był prosty: prawdziwa partycypacja wymaga odwagi do dzielenia się władzą i tworzenia przestrzeni dla autentycznego współdecydowania.

Jak mieć internet po swojej stronie w działalności społecznej?

Warsztat Lidii Jędrzejak miał na celu wyposażenie uczestników w praktyczne umiejętności **budowania kampanii społecznych w mediach społecznościowych**. Choć wielu uczestników i uczestniczek posiadało potrzebne podstawowe umiejętności, takie jak tworzenie treści pod formaty internetowe (np. grafiki, wideo czy teksty), znajomość platform i mediów społecznościowych, to jednak problemem, a tym samym celem warsztatu, okazało się skoordynowanie tych umiejętności, żeby zbudować tym samym spójną narrację.

Spotkanie rozpoczęło się od wprowadzającej prezentacji, podczas której uczestnicy wspólnie omówili kilka przykładów kampanii i działań internetowych budujących społeczność (kampania Centrum Praw Kobiet „Ona temu winna?”; seria Demagoga „Fake news na dziś”), zapoznali się z podręcznikową definicją oraz elementami do przemyślenia w kontekście tworzenia kampanii:

– jej cel, grupa docelowa i przekaz; emocje, które ma wywoływać; planowane kanały i format, język i styl, nastawienie na viralowość lub wartość; kontekst i moment; zasoby i ograniczenia zespołu; i ostatecznie odpowiedź na pytanie: czym jest sukces danej kampanii?

W części warsztatowej uczestnicy pracowali w podgrupach nad stworzeniem **różnorodnych treści** – postów i wideo – promujących zaangażowanie młodzieży w działalność społeczną. Każda grupa miała inne założenia (merytoryka vs. viralowość), co pozwoliło lepiej zrozumieć różne strategie komunikacji, sprawdzić się w grupowej pracy i sprawnym rozdzielaniu zadań zgodnie z zasobami zespołu. **Powstały projekty dwóch rolek i dwóch postów graficznych.**

Jak stawiać czoła barierom w działalności społecznej z perspektywy kobiet?

Podczas warsztatów Julii Lipnickiej przeprowadzono bardzo ciekawą i angażującą dyskusję o doświadczeniach osób uczestniczących. Dzięki różnym rodzajom i obszarom aktywizmu i zaangażowania uczestników i uczestniczek możliwe było **zmapowanie wielu problemów** – m.in. systemowa dyskryminacja dziewczyn w polityce młodzieżowej, nierówny podział odpowiedzialności i zaangażowania w ramach struktury organizacji czy trudności ze zgłaszaniem napotkanych przypadków dyskryminacji. Mimo tego osoby uczestniczące były też w stanie przywołać lub opracować wiele sposobów radzenia sobie z uprzedzeniami, zarówno na tle płci, jak i tożsamości płciowej, orientacji seksualnej czy wieku.

Wśród omawianych pomysłów znalazł się **parytet płciowy** oraz wyznaczenie **instytucji lub osób odpowiedzialnych za wprowadzanie i nadzór nad praktykami antydyskryminacyjnymi**. Ważne okazało się również tworzenie i kultywowanie relacji opartych na szacunku i reagowanie na przejawy dyskryminacji oraz idąca za tym gotowość do zmiany w ramach danej organizacji. Uczestniczki i uczestnicy podnieśli również temat **inkluzywnego języka** i trudności z nim związanych – choć nie wszystkie osoby były przekonane do używania feminatywów czy określeń neutralnych płciowo.

CO ZROBIĆ, ŻEBY SIĘ NIE WYPALIĆ?

W ramach warsztatu Dominika Kuca uczestnicy i uczestniczki skupili się na zrozumieniu zjawiska **wypalenia aktywistycznego** i przeciwdziałaniu spadkowi dobrostanu. Interaktywne ćwiczenia pozwoliły na stworzenie **indywidualnej mapy dobrostanu**, czyli zrozumienia przez każdą osobę sygnałów z ciała, które informują nas o emocjach i stresie. Opracowano techniki radzenia sobie z wypaleniem aktywistycznym i omówiono pojęcia esencjalizmu w pracy, work-life balance, work-life integration, działanie hormonów adrenaliny i kortyzolu. Wreszcie, w ramach pracy w grupach, analizowano czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, które wpływają na dobrostan aktywisty i aktywistki.

KIM BYŁY OSOBY PROWADZĄCE?

Alicja Wiśniewska – była Radna Miasta Opola, prawniczka. Wiceprzewodnicząca i ekspertka Polskiej Rady Organizacji Młodzieżowych ds. młodzieżowych rad, pracuje w lokalnym stowarzyszeniu „Laboratorium Zmian”; w swojej działalności zajmuje się europejską integracją młodzieżową i dialogiem międzykulturowym.

Dominik Kuc – Członek Zarządu Fundacji GrowSPACE, w ramach której wspiera edukację i zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży. Laureat konkursu 25 under 25 Forbes & McKinsey. Członek zespołu eksperckiego przy Biurze Rzeczniczki Praw Dziecka oraz zespołu eksperckiego ds. wsparcia rówieśniczego (Peer Support). Jest współautorem raportów o wsparciu psychologicznym w szkolnych (2023, 2024), wierzy w połączenie sektora zdrowia z sektorem edukacji. W obszarze psychiatrii dzieci i młodzieży współtworzył Białą Księgę „Rekomendacje ekspertów w obszarze ochrony zdrowia” wydaną przez Instytut Rozwoju Spraw Społecznych. Dominik Kuc został uhonorowany Nagrodą im. Janusza Korczaka przyznawaną przez Uczelnię Korczaka.

Jadwiga Klata – studentka reżyserii na Akademii Teatralnej w Warszawie, współtworzy projekt Osada.Earth i działa jako (post)aktywistka, facylitatorka oraz mówczyni publiczna. Współpracowała m.in. z Teatrem Studio i Liceum Sowizdrzała, publikowała w „Kontakcie” i „Notesie na 6 Tygodni”, a także współtworzy podcasty Poruszenie i Możliwy podcast. Jest laureatką Stypendium im. Wyspiańskiego, a w 2023 roku odbyła się premiera jej monodramu Podróż do nie/śmiertelności.

Marcelina Dworakowska – aktywistka i antropolożka; działała między innymi w Młodzieżowym Strajku Klimatycznym, Inicjatywie Dzikie Karpaty, UW z Palestyną i w Grupie Granica; związana z Sambą Warszawski Rumor.

KIM BYŁY OSOBY PROWADZĄCE?

Karola Kosecka – Dramaterapeutka akredytowana przez Health and Care Professional Council (UK), na co dzień pracuje z osobami z niepełnosprawnością (OzN) w szkole i przedszkolu terapeutycznym „Ooniwerek”. Razem ze swoją mamą zainicjowała powstanie protestu OzN i osób opiekuńczych „2119”. Redaktorka internetowego magazynu „Szajn”.

Eva Mackevica – od 5 lat pomaga miastom, organizacjom pozarządowym i instytucjom państwowym włączać zwykłych ludzi we współdecydowanie o sprawach publicznych. W Fundacji Pole Dialogu kieruje działem partycypacji i rozwija narzędzia, które dają obywatelom realną sprawczość – od paneli i sądów obywatelskich po szkolne budżety obywatelskie

Lidia Jędrzejak – koordynatorka projektów w Fundacji Ważne Sprawy, prowadzi obecnie drugi semestr projektu nextgen, pozwalający młodym dorosłym zgłębić transformację energetyczną; tworzy treści na social media Fundacji. Studentka socjologii interwencji społecznych na Uniwersytecie Warszawskim, absolwentka Uniwersytetu Oksfordzkiego na kierunku prawoznawczym oraz programu nauk politycznych na Institut d'études politiques de Rennes.

Julia Lipnicka – aktywistka feministyczna i klimatyczna, studentka Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych na Uniwersytecie Warszawskim, uczestniczka Feministyczno-Queerowej Akcji Letniej ; zainteresowana inkluzywną facylitacją procesów grupowych i teorią feministyczną w działaniu organizacji społecznych.

Kasia Smętek – aktywistka klimatyczna, facylitatorka, mówczyni, była Przewodnicząca Młodzieżowej Rady Klimatycznej przy Ministerstwie Klimatu, pracowniczka Forum Energii.

Dominika Cieślikowska i Anna Kawalska – psycholożki kulturowe, facylitatorki, moderatorki, trenerki; związane z British Council.

Wydarzenie odbyło się we współpracy z Fundacją Heinricha Bölla oraz British Council, a także patronatem honorowym Prezydenta miasta stołecznego Warszawy i patronatem medialnym ważnych spraw.

